

L'ABAST DE L'INCENDI FORESTAL DE TIVENYS

L'oblidada vall de Cardó

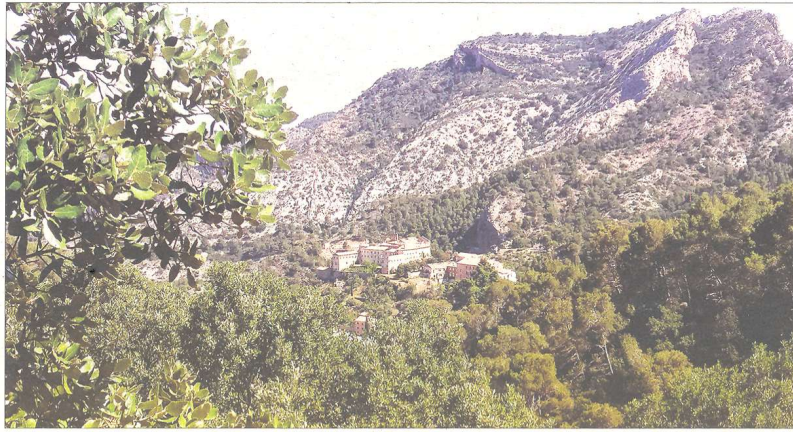
Es va témer que el foc arribés a la creu de Santos i des d'allà saltés a la vall de Cardó

Josep Bayetri,
periodista

El cap de setmana passat un foc forestal va tindre en neguit tota la comarca. Iniciat al lloc conegut com a punta Capelló, al terme de Tivenys, a prop dels límits amb els termes de Perelló, Rasquera i Benifallet es va témer que arribés a la creu de Santos i que des d'allà saltés a la vall de Cardó. La manca de pistes forestals en condicions va dificultar molt l'extinció que va acabar dos dies després amb un centenar d'hectàrees cremades.

Sempre que hi ha un foc per aquest indret, com la darrera vegada fa cinc anys, tothom pensa en la serralada de Cardó. La vall és un dels paratges més singulars del territori i no està prou protegit com mereixeria. La riquesa i l'excepcionalitat de la vegetació alimentada per fons naturals d'aigües algunes amb propietats medicinals, envoltat de serralades eixutes i resseques, converteixen el lloc en una mena de paradís perdut. Si el foc arribés a entrar a la vall les conseqüències serien devastadores i, segurament, irreversibles. Prou ho deu saber el departament de Medi Ambient de la Generalitat, que té instal·lat un punt de guaita al cim de la creu de Santos (941 metres) per vigilar tot el nord del Baix Ebre i, particular-

Imatge actual del balneari de Cardó. / Ò. MESEGUER

ment, Cardó.

La vall era patrimoni nobiliari i, després, del convent de Benifassar fins al 1605, quan es va fundar un convent de carmelites descalços. Els convents carmelitans es deien "deserts", per remarcar el paper d'aïllament i solitud que havia de presidir-los; per això, al voltant del monestir del Desert de Cardó, es varen arribar a bastir fins a 13 petites ermites com a llocs de meditació per a una comunitat que arribaria als 30 frares. Després de l'exclaustració el 1835, el lloc quedà abandonat fins al 1866 en què s'instal·là un balneari per aprofitar la bondat de les aigües i la bellesa

del paratge. El balneari va anar adquirint importància fins als anys trenta del segle passat que era un dels més reconeguts del país. A la batalla de l'Ebre esdevingué hospital de campanya, com tants altres balnearis durant la Guerra (per exemple el de Font Picant a Sant Hilari de Sacalm, on passava llargues estones el president Azaña durant el seu any de presidència barcelonina. El balneari de Cardó va tancar el 1967 i, durant un temps de descontrol, fou objecte d'espoliació (a meitat dels 70 jo vaig veure a la casa d'un poble que no diré una ban- yera procedent de Cardó). A meitat dels vuitanta es va tornar a aprofir-

tar i comercialitzar l'aigua i, fins i tot, el 2004 un empresari espanyol va anunciar que rehabilitaria l'edifici i obriria de nou el balneari però tot queda en no res.

SENSE BALNEARIS EBRENCES

Dels cinc balnearis que hi havia a en aquestes contrades, tres ja han desaparegut: Cardó; Porcar, a Tortosa, i la Fontcalda, a Gandesa, que, amb més modèstia, també acollia gent per guarir-se amb les aigües de la font vora el riu Canaleta. Els altres dos més propers que resten estan ja al País Valencià, encara que a terra d'influència històrica tortosina; el més important, que

ha subsistit al llarg del temps, és el complex creat a l'entorn de la font d'Ensegures, al terme de Benassal. L'aigua de Benassal és bona per al ronyó i per als que no podien anar-hi, fa mig segle en portaven a Tortosa en damajoanes de deu litres. També és bona, especialment per a la pell, l'aigua del balneari de l'Avellà, vora l'ermita de la Mare de Deu de la Misericòrdia, a Catí.

Jo des de la jubilació, fa ja deu anys, vaig a prendre les aigües a meitat de juliol, dos setmanes de balneari. De tots els visitats el que més em complau és el de Caldes de Boi (1.500 metres), vora el parc d'Aiguestortes, el romànic i la frontera francesa, fins al punt que he repetit ja dos anys, on he coincidit amb l'escriptora tarragonina Olga Xirinacs. Com hi ha temps per a caminar, per a beure, per a xarrar, per a llegir i més (un temps per a cada cosa com diu l'Eclesiastès), sempre m'emporto tres llibres: un, el best-seller de la temporada; l'altre, les *Memòries d'Adrià*, de Marguerite Yourcenar, ja que rellegir-lo suposa una veritable oxigenació que recomano a tothom en un món atribolat com el nostre. El tercer és *L'Ulisses*, de James Joyce, que m'he imposat com una mena de disciplina intel·lectual; tot i això, mai he pogut passar mai del tercer capítol malgrat la magnífica traducció de l'enyorat José Maria Valverde. ■